

Målnummer:	Ö 3622-19	Avdelning:	1
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2019-12-17		
Rubrik:	Erkännande av utländsk dom om fastställande av föräldraskap efter surrogatarrangemang.		
Lagrum:	Artikel 8 i Europakonventionen		
Rättsfall:	NJA 2019 s. 504		

REFERAT

Kristianstads tingsrätt

N.F. förde vid Kristianstads tingsrätt den talan som framgår av tingsrättens beslut.

Tingsrätten (rådmannen Eva Mårtensson Serrander) anförde i slutligt beslut den 13 mars 2019 följande.

Bakgrund

J.F. föddes den 15 oktober 2018 i USA efter embryotransfer. Embryot innehöll ägg och spermier från okända donatorer. J.F. bars och föddes av A.B. Genom en dom meddelad den 21 augusti 2018 av Circuit Court of Lonoky County i Arkansas, har N.F. förklarats vara mor till det barn som skulle komma att födas efter den ovan beskrivna provrörsbefruktningen. J.F. befinner sig nu i Sverige tillsammans med N.F. yrkanden m.m.

N.F. har i första hand yrkat att tingsrätten förklarar att domen från Circuit Court of Lonoky County är gällande i Sverige och följaktligen också verkställbar. I andra hand har hon yrkat att tingsrätten ska förklara henne vara förälder till J.F. - - -.

Grunder

N.F. har till stöd för sin talan anført bl.a. följande. Hon är svensk medborgare, ensamstående och har hemvist i Åhus. Hon har träffat en överenskommelse med A.B. om att denna ska bära och föda ett barn åt henne. Både hon och A.B. saknar genetisk koppling till barnet. J.F. föddes i oktober 2018 och har sedan dess befunnit sig i hennes vård och kom till Sverige den 14 november 2018. Det har funnits skälig anledning för amerikansk domstol att pröva frågan om moderskap. Visserligen har Svea hovrätt i sitt avgörande den 23 januari 2019 i ÖÅ 990-18 avslagit begäran om verkställbarhet i ett liknande fall. Det nu aktuella fallet skiljer sig dock från det som prövats av hovrätten. I hovrättens fall hade således barnet en legal ställföreträdare i sin far, som var bosatt i Sverige. Därmed kan situationen inte anses ha varit så akut att ett nekat erkännande skulle strida mot barnets rätt till privatliv enligt artikel 8 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (Europakonventionen) eller mot föräldrarnas rätt till skydd för privat- eller familjeliv enligt samma artikel. J.F. är även utan legal ställföreträdare i USA och kan därför, om han beger sig dit, tvingas lämna landet. I Sverige vistas han på ett tre månaders turistvisum. - Det finns inget uttalat lagstöd i den situation som nu föreligger. Rätten bör dock kunna beakta

7 § lagen (1983:367) om internationella faderskapsfrågor samt i viss mån bakomliggande resonemang till 1 kap. 7-9 §§ FB. Det ska göras en in casu-bedömning enligt Svea hovrätts bedömning i Ö 5110-12. Vad som uttalats i utredningen "Olika vägar till föräldraskap" (SOU 2016:11) om den s.k. mater est-regeln måste prövas i ljuset av den syn på surrogat som idag genomgår en intensiv och snabb förändring.

- - -.

Skäl för beslutet

I svensk rätt saknas regler beträffande ett sådant surrogatarrangemang som föreligger i ärendet. Skälet till detta är att svensk rätt inte godkänner surrogatmödraskap där den som bär barnet saknar genetisk koppling till barnet. Trots detta förekommer det att barn blir till genom sådana arrangemang och därefter kommer till Sverige. Att det kan skapa problem om surrogatarrangemanget är godkänt i barnets födelseland men inte i Sverige är uppenbart. Även frågan om surrogatmödraskap var uppe till bedömning i den ovan nämnda utredningen. Enligt utredningens uppfattning bör moderskap även framöver vara förbehållet den kvinna som bär och föder barnet och denna regel bör vara internationellt tvingande. En utländsk fastställelse av moderskap bör därför, enligt utredningen, inte godtas om den grundar sig på något annat än att den fastställda modern burit och fött barnet (se SOU 2016:11 s. 467, 521 f. och 524 f.).

Det saknas således lagstöd för att enligt svensk inhemsk rätt förklara en utländsk dom om moderskap vara verkställbar i Sverige om domen inte grundar sig på att den fastställda modern burit och fött barnet. En huvudregel inom den internationella privat- och processrätten är att ett erkännande av utländska avgöranden förutsätter stöd i lag (se t.ex. NJA 1974 s. 324 och NJA 1974 s. 629). En annan sak är att utländska avgöranden kan tillerkännas viss verkan i prejudiciella sammanhang (se Michael Bogdan, Svensk internationell privat- och processrätt, 8:e uppl. 2014 s. 295). Frågan är nu om Europakonventionens regler om rätt till privat- och familjeliv kan leda till en annan bedömning.

Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för bl.a. sitt privat- och familjeliv. En inskränkning av dessa rättigheter får bara ske under de förutsättningar som ställs upp i artikeln, nämligen i de fall inskränkningen har stöd i lag och ett legitimt syfte samt är nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att säkerställa det aktuella syftet. Prövningen av om en inskränkning är tillåten måste göras i varje enskilt fall utifrån de aktuella omständigheterna.

Europadomstolen har i målet *Menesson mot Frankrike*, nr 65192/11, 26 juni 2014, prövat om en stat, med hänvisning till Europakonventionens bestämmelser i artikel 8, är skyldig att godkänna en amerikansk dom om faderskap och moderskap efter ett surrogatmoderskap i USA. Domstolen konstaterade att det inte finns någon enighet i Europa om lagligheten av surrogatavtal eller det rättsliga erkännandet av relationen mellan avsedda föräldrar och barn som tillkommit på detta sätt utomlands och att denna avsaknad av enighet återspeglar det faktum att användning av surrogatavtal väcker känsliga etiska frågor. Avsaknaden av enighet bekräftar enligt domstolen även att staterna i princip måste ges ett stort utrymme för egen bedömning, avseende såväl beslutet om denna metod för assisterad befruktning ska godkännas som om en juridisk förälder-barnrelation mellan barn som lagligt tillkommit som resultat av ett surrogatavtal utomlands och de tilltänkta föräldrarna ska erkännas. Europadomstolen ansåg vidare att man måste göra skillnad på föräldrarnas och barnens rätt till respekt för sitt familjeliv och barnens rätt till respekt för sitt privatliv och ansåg inte att rätten till respekt för familjelivet hade kränkts genom avsaknaden av erkännande enligt fransk lag av den juridiska förälder-barnrelationen. Beträffande barnens rätt till respekt för sitt privatliv accepterade domstolen att Frankrike kunde vilja

hindra sina medborgare från att resa utomlands för att utnyttja metoder för assisterad befruktning som är förbjudna på dess eget territorium. Domstolen anförde vidare att effekterna av att fransk lag inte erkände den juridiska förälder-barnrelationen mellan barn som tillkommit på detta sätt och de tilltänkta föräldrarna kunde påverka barnens möjlighet att få franskt medborgarskap och att det kunde få konsekvenser för deras arvsrätt. Dessa effekter drabbade således såväl föräldrar som barn. Därmed uppstod enligt domstolen en allvarlig fråga avseende denna situations förenlighet med barnets bästa, som måste respekteras i varje beslut som rör dem. Domstolen ansåg slutligen att denna analys fick en särskild dimension när en av de tilltänkta föräldrarna även var barnets biologiska förälder, vilket var fallet i målet. Det kunde därför inte sägas vara i barnets intresse att beröva honom eller henne en juridisk relation med en biologisk förälder. Genom att hindra både erkännande och upprättande av barnets juridiska relation till sin biologiska far hade Frankrike, enligt domstolen, överträtt de tillåtna begränsningarna för den franska statens utrymme för egen bedömning. Barnens rätt till respekt för privatlivet hade därför åsidosatts.

Från Europadomstolens praxis kan nämnas även målet *Labassee mot Frankrike*, 65941/11, som avgjordes samma dag och med samma utgång som det ovan nämnda avgörandet *Menesson mot Frankrike*.

I målet *Paradiso och Campanelli mot Italien* [GC], 25358/12, 24 januari 2017, hade ett olikkönat gift par från Italien fått barn genom ett surrogatarrangemang i Ryssland. Det saknades genetisk koppling mellan paret och barnet. Det italienska paret fastställdes som barnets rättsliga föräldrar genom att parets namn antecknades i det ryska födelseregistret. När paret åkte hem till Italien med barnet, kom italienska myndigheter fram till att paret hade överträtt det nationella förbudet mot surrogatarrangemang och kringgått reglerna om internationell adoption. En italiensk domstol beslutade att barnet omedelbart skulle omhändertas och domstolens beslut verkställdes cirka sex månader efter barnets födelse. Sedan Europadomstolen kommit fram till att det skett ett brott mot de tilltänkta föräldrarnas rätt till respekt för deras familjeliv hänsköts målet, på begäran av den italienska staten, till Europadomstolen i stor sammansättning (Grand Chamber). Europadomstolen i denna sammansättning, som betonade att det inte fanns någon genetisk koppling mellan paret och barnet, kom fram till att det inte hade skett någon kränkning av parets rätt till respekt för sitt familjeliv eller privatliv.

Tingsrättens bedömning

Enligt vad som konstaterats ovan saknas stöd i inhemsk lag för att utländska domar om moderskap i fall som de aktuella ska kunna verkställas i Sverige. Inhemsk praxis ger inte heller stöd för att man i ett fall som detta skulle kunna frångå huvudregeln om att erkännande av utländsk dom i Sverige kräver lagstöd. Praxis från Europadomstolen, för vilken redogjorts ovan, ger inte stöd för påståendet att det skulle strida mot artikel 8 i Europakonventionen att inte bifalla talan om verkställbarhet. N.F:s förstahandsyrkande ska därför avslås. tingsrättens avgörande

Tingsrätten avslår N.F:s ansökan om verkställbarhetsförklaring.

N.F:s yrkande om att hon skulle fastställas vara mor till J.F. avvisades med hänvisning till reglerna om *lis pendens*, eftersom denna fråga hade prövats genom en dom som ännu inte hade vunnit laga kraft.

Hovrätten över Skåne och Blekinge

N.F. överklagade i Hovrätten över Skåne och Blekinge och yrkade att hovrätten skulle besluta att den amerikanska domen skulle gälla i Sverige såvitt avsåg frågan om N.F. var förälder till J.F.

Hovrätten (hovrättsråden Katarina Adolfson och Per Olsson samt tf. hovrättsassessorn Cecilia Ivarsson, referent) anförde i beslut den 5 juni 2019 följande:

Den prövning som hovrätten har gjort av utredningen och de rättsliga frågorna har lett till att hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning. Vad N.F. har anfört i hovrätten föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås. Hovrätten avslår överklagandet.

Högsta domstolen

N.F. överklagade hovrättens beslut och yrkade att HD skulle fastställa att en dom från Circuit Court of Lonoke County i Arkansas gäller i Sverige såvitt avser frågan om hennes föräldraskap till J.F.

HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Karin Ahlstrand Oxhamre, föreslog i betänkande följande beslut.

Skäl

Bakgrund

1-7. Motsvarar i huvudsak punkterna 1-7 i HD:s beslut.

Det överklagade avgörandet

8. Motsvarar punkten 8 i HD:s beslut.

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om den amerikanska dom som fastställer att J. är N.F:s barn ska erkännas i Sverige för att tillgodose J:s grundläggande rättigheter, såsom de kommer till uttryck i artikel 8 i Europakonventionen och FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen.

Barnets rätt till respekt för sitt privatliv

10. Vid beslut som rör barn ska barnets bästa sättas i första rummet. Barnet har rätt att behandlas med respekt och jämlikt i förhållande till vuxna och andra barn i en jämförbar situation. Barnets rättighetsskydd är individuellt. Skyddet påverkas inte av beslut som har fattats av vuxna i dess närhet, och som kan ha gett upphov till barnets behov av skydd. (Jfr 1 kap. 2 § femte stycket RF; jfr även artikel 3 första stycket i Barnkonventionen.)

11. Enligt artikel 8.1 i Europakonventionen har alla barn rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv. Rättigheterna får inte inskränkas annat än med stöd i lag och endast om det är proportionerligt och nödvändigt för att skydda andra viktiga samhällsintressen, som t.ex. hälsa och moral samt andra personers fri- och rättigheter (se artikel 8.2).

12. Barnets rätt till respekt för privatlivet är nära förbunden med barnets rätt till sin identitet. För ett barn återspeglas detta bl.a. i det grundläggande behovet av att tillhöra en familj och vara någons barn. (Se *Mennesson mot Frankrike*, nr 65192/11, ECHR 2014, § 96, *Paradiso and Campanelli v. Italy*, [GC], no. 25358/12, 24 January 2017, § 161 och *Advisory opinion*, §§ 36, 40, 46 och 47.)

13. Ett barns identitet utgör själva kärnan i rätten till privatlivet. Även andra centrala delar av barnets rättighetsskydd enligt artikel 8 i Europakonventionen påverkas negativt av att en familjerelation som tillskapats utomlands, t.ex. efter ett surrogatarrangemang, inte erkänns i barnets hemvistland. En sådan

familjerelation måste därför som regel erkännas i barnets hemland. Detta kan ske på olika sätt, t.ex. genom att den tilltänkta föräldern tillåts adoptera barnet eller att den utländska föräldraskapsdomen erkänns. (Se Advisory opinion §§ 40, 42 och 45 och NJA 2019 s. 504 "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 36.)

14. Vilken väg som bör väljas kan variera och beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Det krävs dock att de rättsmedel som erbjuds är effektiva och att ett erkännande kan komma till stånd inom rimlig tid så att barnets rättsliga status sammanfaller med den praktiska realitet som barnet lever i.

(Se Advisory opinion §§ 49, 52, 53 och 54.)

15. HD har uttalat att en utländsk moderskapsdom efter ett surrogatarrangemang i utlandet kan behöva erkännas här om ett sådant erkännande är nödvändigt för att garantera barnets rätt till sin identitet. Detta trots att det inte finns något lagstöd för ett sådant erkännande i svensk rätt. En förutsättning är dock att barnets rättigheter inte kan tillgodoses på något annat sätt som är lämpligare och som även är förenligt med principen om barnets bästa. (Se "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 36.)

16. I ett särskilt yttrande till "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" tillade de justitieråd som deltog i avgörandet att den nuvarande lagstiftningen inte besvarar alla de viktiga frågor som uppkommer för de barn som tillkommit genom surrogatmoderskap utomlands samt att det, i den situation som bedömdes, inte fanns några egentliga alternativ till ett erkännande. Justitieråden tillade att domstolen genom avgörandet inte tog ställning till om ett reservationslöst erkännande var det på sikt lämpligaste sättet att hantera liknande situationer. (Se det särskilda yttrandet till "Det kaliforniska surrogatarrangemanget".)

Bedömning i detta fall

17. J. lever sedan cirka ett år tillbaka i Sverige tillsammans med N.F. som är hans mor enligt amerikansk rätt. N.F. är J:s enda anknytningsperson. Tillsammans har de byggt upp en familj i Sverige, som blivit en praktisk realitet för J.

18. J. har inte fått sin familjerättsliga relation till N.F. erkänd av svenska myndigheter. För J. innebär detta betydande nackdelar (se "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 34). Nackdelarna för J. är sådana att han har rätt att få sin familjerättsliga relation till N.F. erkänd i Sverige.

19. Ett erkännande av den utländska domen förutsätter dock att den rätt som barnet har inte kan tillgodoses på något annat sätt som är lämpligare och även förenligt med barnets bästa (se bl.a. "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 36).

20. N.F. har inte fått relationen mellan henne och J. erkänd i Sverige (se p. 6-8). Efter det har en betydande rättsutveckling skett. Det får dock anses råda en betydande osäkerhet i frågan hur domstolarna skulle behandla en ny ansökan från N.F.

21. Till detta kommer att J. har vistats i Sverige sedan han föddes för cirka ett år sedan. Under denna tid har han fått leva i ovisshet om sin familjerättsliga status, vilket bl.a. har inneburit en rad allvarliga praktiska problem och stor osäkerhet för honom och N.F.

22. För att garantera J:s rätt till respekt för privatlivet ska därför den del av den amerikanska domen som förklarar att han är N.F:s barn och att N.F. är hans förälder erkännas i Sverige.

HD:s avgörande

Se HD:s beslut.

HD (justitieråden Anders Eka, Agneta Bäcklund, Ingemar Persson och Cecilia Renfors) meddelade den 17 december 2019 följande slutliga beslut.

skäl Bakgrund

1.N.F., som är svensk medborgare med hemvist i Sverige, träffade i USA ett avtal om surrogatmoderskap med den amerikanska medborgaren A.B. Avtalet gick ut på att A.B. skulle föda ett barn åt N.F. sedan ett ägg från en anonym donator, som befruktats utanför A.B:s kropp med anonymt donerade spermier, hade förts in i hennes livmoder.

2.N.F. väckte talan mot A.B. och B.B. vid en domstol i Arkansas, Circuit Court of Lonoke County, om att hon skulle förklaras vara rättslig mor ("legal mother") till det barn som skulle komma att födas och att A.B. och B.B. inte skulle ha några föräldrarättigheter ("parental rights") till barnet. Domstolen biföll talan i en dom ("Agreed Order") den 21 augusti 2018.

3.A.B. födde barnet den 15 oktober 2018 i Arkansas. Barnet fick namnet J. Det ursprungliga födelsebeviset ersattes, i enlighet med vad som förordnats i domen, den 22 oktober 2018 av ett nytt födelsebevis där N.F. angavs som enda förälder till J.

4.N.F. återvände till Sverige tillsammans med J. i mitten av november 2018. J. vistades till en början i Sverige med stöd av ett turistvisum. Därefter ansökte N.F. om att han skulle beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Något beslut har inte fattats i frågan. J. har för närvarande ingen legal ställföreträdare i Sverige.

5.N.F. har alltsedan hemkomsten från USA på olika sätt försökt att få en föräldrarelation till J. etablerad i Sverige.

6.I december 2018 ansökte N.F. om att svensk domstol skulle fastställa att hon är mor till J. Tingsrätten avlog ansökan och hovrätten beviljade inte prövningstillstånd. HD har inte funnit skäl att meddela prövningstillstånd i det målet.

7.N.F. ansökte även om att få adoptera J. Tingsrätten avlog ansökan i april 2019 med motiveringen att ett vederlag hade utgått från N.F. till A.B. för surrogatmoderskapet. Förfarandet ansågs därför strida mot vederlagsförbudet i adoptionslagstiftningen (jfr 4 kap. 10 § FB). Tingsrättens beslut överklagades inte.

Det överklagade avgörandet

8.I februari 2019 ansökte N.F. om att den utländska domen skulle erkännas i Sverige. Tingsrätten avlog ansökan med motiveringen att det saknas lagstöd för ett sådant erkännande. Hovrätten har fastställt tingsrättens beslut.

Erkännande av utländska domar

9.Utgångspunkten i svensk rätt är att en utländsk dom varken tillerkänns rättskraft eller kan verkställas i Sverige utan stöd i lag. Sådant lagstöd finns t.ex. i lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor, där bl.a. giltigheten av utländska faderskapsavgöranden regleras. Några bestämmelser om erkännande av utländska avgöranden om moderskap finns däremot inte.

10.HD konstaterade i "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" NJA 2019 s. 504 att det, bl.a. med hänsyn till de särskilda problem som kan uppstå i fråga om domar som fastslår en familjerättslig relation (s.k. statusdomar), finns ett visst begränsat utrymme att erkänna utländska domar av detta slag också när lagstöd saknas. Domstolen framhöll samtidigt att det, även om de allmänna

förutsättningarna är uppfyllda, ändå kan finnas hinder mot att ge en utländsk dom verkan om ett sådant erkännande skulle strida mot grunderna för den svenska rättsordningen (ordre public). Se vidare p. 12 och 13 i avgörandet.

Barnets rättighetsskydd

11. Vid beslut som rör barn ska barnets bästa sättas i första rummet. Barnets rättighetsskydd är individuellt. Det påverkas inte av beslut som har fattats av vuxna och som kan ha gett upphov till barnets behov av skydd.

12. Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för bl.a. sitt privat- och familjeliv. Rättigheterna får inte inskränkas annat än med stöd i lag och endast om det är proportionerligt och nödvändigt för att skydda andra viktiga samhällsintressen, som t.ex. hälsa och moral samt andra personers fri- och rättigheter.

13. Barnets rätt till respekt för privatlivet är nära förbunden med barnets rätt till sin identitet. Rätten att få sin identitet rättsligt erkänd kan finnas även om det inte finns några biologiska band mellan barnet och den övriga familjen. Vid surrogatarrangemang finns det särskild anledning att beakta att en brist på erkännande av en föräldrarelation är till betydande nackdel för barnet. (Jfr "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 32-34 med hänvisningar.)

14. Nackdelarna för barnet om relationen mellan en förälder och barnet inte erkänns är sådana att andra motstående hänsyn kan ges endast begränsad vikt i det enskilda fallet. Om dessa nackdelar inte i möjligaste mån undviks kan regeltillämpningen vara oförenlig med principen om barnets bästa. Det kan därför, när det har etablerats en faktisk familjerelation, vara nödvändigt att erkänna en utländsk dom som fastställer moderskapet till ett barn som tillkommit genom ett surrogatarrangemang. (Jfr "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 35 och 36.)

15. Ett erkännande förutsätter dock att barnets rätt att få sin identitet fastställd i den svenska rättsordningen inte kan tillgodoses på något annat sätt som är lämpligare och även förenligt med principen om barnets bästa, exempelvis genom en adoption.

Bedömningen i detta fall

16. J. lever sedan cirka ett år i Sverige tillsammans med N.F. Han har inte någon förälder utöver vad som anges i den utländska domen. Under den första tiden i USA efter J:s födelse och under tiden i Sverige har N.F. och J. levt tillsammans på ett sådant sätt att en faktisk familjerelation har uppkommit. Om J:s rätt att få sin identitet fastställd inte kan tillgodoses på något annat sätt som är lämpligare och förenligt med vad som är bäst för honom, ska domen erkännas.

17. Som har framgått ansökte N.F. om att få adoptera J. men fick avslag på sin ansökan. Det kan inte uteslutas att det skulle vara möjligt för henne att få framgång med en ny ansökan om adoption. Det får samtidigt betraktas som osäkert hur en prövning skulle utfalla. Till detta kommer att en sådan prövning är förenad med en inte obetydlig tidsutdräkt, något som får anses vara till betydande nackdel för J. Slutsatsen blir därför att det för närvarande inte finns något lämpligare sätt att tillgodose J:s rätt till privatliv och uppfylla principen om barnets bästa än att erkänna domen i Sverige. Ett sådant erkännande kan inte anses strida mot grunderna för den svenska rättsordningen. (Jfr "Det kaliforniska surrogatarrangemanget" p. 43.)

18. För att garantera J:s rätt till respekt för hans privatliv ska därför den del av domen som förklarar att N.F. är hans rättsliga förälder erkännas i Sverige.

HD:s avgörande

HD förklarar att den lagakraftvunna dom som meddelats av Circuit

Court of Lonoke County i Arkansas den 21 augusti 2018 i mål 43DR-18541 gäller i Sverige såvitt avser frågan om fastställande av N.F:s föräldraskap.

Referenten, justitierådet Eric M. Runesson var skiljaktig i fråga om motiveringen och anförde:

Enligt min mening ska motiveringen i punkt 14 lyda enligt följande.

14. Nackdelarna för barnet om en relation mellan en förälder och ett barn inte erkänns här, trots att relationen erkänns utomlands, är sådana att andra motstående hänsyn kan ges endast begränsad vikt i det enskilda fallet. Om dessa nackdelar inte i möjligaste mån undviks kan regeltillämpningen komma att vara oförenlig med principen om barnets bästa.

Sökord: Erkännande av utländsk dom; Surrogatarrangemang; Rätt till privatliv; Rätt till familjeliv; Barnets bästa
